

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК НА УРОКАХ ІСТОРІЇ

Гуцько Станіслав,

здобувач вищої освіти другого рівня
історичного факультету
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
e-mail: 24if.s.hunko@std.udu.edu.ua

Науковий керівник: **Мелешенко Тетяна,**
кандидат історичних наук, доцент
кафедри методики навчання
суспільних дисциплін і гендерної освіти
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Сучасний освітній простір зазнає глибоких трансформацій, що вимагає впровадження інноваційних педагогічних технологій формування комунікативних навичок на уроках історії. Вивчення історії має великий потенціал у розвитку здатності до аргументованого висловлення думок, аналізу історичних подій та джерел, а також участі в дискусіях, що моделюють реальні історичні ситуації. Традиційні репродуктивні моделі навчання поступаються місцем динамічним, інтерактивним формам комунікативної взаємодії, які забезпечують активне включення здобувачів освіти в освітній процес.

Теоретико-методологічні засади інноваційних технологій ґрунтуються на компетентнісному, особистісно-орієнтованому та діяльнісному підходах. Це принципово змінює парадигму освітньої комунікації, перетворюючи здобувача освіти з пасивного реципієнта інформації на активного суб'єкта комунікативної діяльності [1]. Особливо це важливо на уроках історії, де комунікативна взаємодія сприяє кращому розумінню історичних процесів.

Інтерактивні технології посідають центральне місце в системі інноваційних підходів до формування комунікативних навичок на уроках історії. Вони створюють унікальне освітнє середовище, де кожен учасник має можливість брати активну участь у конструктивному діалозі, обмінюватися ідеями та досвідом, висловлювати власні погляди на історичні події, дискутувати щодо історичних постатей та аналізувати альтернативні версії історичних подій.

Особливого значення набувають діалогові технології, які розглядаються не лише як форма спілкування, а як складний психолого-педагогічний механізм особистісного та професійного розвитку. Діалог перетворюється на потужний інструмент формування комунікативної

компетентності, що дозволяє здобувачам освіти опановувати навички критичного мислення, аргументації та конструктивної взаємодії.

Інформаційно-комунікативні технології відкривають принципово нові можливості для комунікативного розвитку. Цифрові платформи, віртуальні симулятори, онлайн-дискусійні простори створюють багатовимірне комунікативне середовище, яке виходить за межі традиційної аудиторної взаємодії. Здобувачі освіти отримують доступ до глобальних комунікативних практик, можливість апробації різноманітних комунікативних стратегій [2].

Проектні технології забезпечують комплексний розвиток комунікативних навичок через дослідницьку діяльність. Робота над проектами передбачає командну взаємодію, розподіл функцій, презентацію результатів, що створює природне комунікативне середовище. Особливої ефективності набувають міждисциплінарні проекти, які дозволяють інтегрувати комунікативні практики з різних галузей знань.

Особистісно-орієнтовані технології комунікативного розвитку на уроках історії спрямовані на індивідуалізацію освітньої траєкторії. Вони передбачають глибоку діагностику комунікативних здібностей, розробку індивідуальних освітніх маршрутів, врахування психологічних особливостей кожного здобувача освіти.

Імітаційно-моделюючі технології дозволяють відтворювати професійні комунікативні ситуації, створювати штучні комунікативні контексти. Рольові ігри, симуляційні вправи, кейс-методи забезпечують безпечний простір для апробації різноманітних комунікативних стратегій, формування професійної комунікативної культури.

Ефективність інноваційних технологій залежить від комплексу чинників: професійної компетентності викладача, мотивації здобувачів освіти, якості методичного супроводу, готовності освітнього середовища до змін. Принципово важливою є здатність викладача бути не лише транслятором інформації, але й фасилітатором комунікативного процесу [3].

Особливої уваги заслуговує потенціал історичної освіти у формуванні комунікативних компетентностей. Вивчення історичних дисциплін створює унікальні можливості для розвитку комунікативних навичок через роботу з різноперспективними наративами, аналіз історичних джерел, реконструкцію подій.

Перспективними напрямками розвитку інноваційних педагогічних технологій є розширення цифрових комунікативних платформ, впровадження персоналізованих навчальних траєкторій, інтеграція штучного інтелекту в комунікативні практики, розробка міждисциплінарних комунікативних проєктів.

Інноваційні педагогічні технології виступають потужним інструментом формування комунікативних компетентностей, забезпечуючи перехід від традиційних до продуктивних, творчих моделей навчання [4].

Важливою тенденцією є трансформація комунікативного простору через впровадження міжкультурних історичних досліджень. Міжнародні історичні конференції, обмінні програми, віртуальні інтернаціональні команди розширюють горизонти комунікативної взаємодії, формують глобальну комунікативну компетентність.

Наукові дослідження підтверджують визначальну роль емоційного інтелекту в ефективній комунікації. Тренінгові технології, спрямовані на розвиток емоційної саморегуляції, навичок емпатії та розпізнавання невербальних сигналів, стають невід'ємним компонентом комунікативної підготовки.

Принципово новим виміром комунікативного розвитку в історичній освіті є нейропедагогічні технології. Вони передбачають врахування нейропсихологічних особливостей когнітивної та комунікативної діяльності, індивідуальних стилів сприйняття та опрацювання інформації.

Медіація та техніки конструктивного вирішення конфліктів набувають статусу ключових комунікативних компетентностей. Запровадження тренінгів з медіативних практик, навчання стратегіям ефективної комунікації в умовах напруження створює передумови для формування толерантної комунікативної культури [5].

Трансформація комунікативної парадигми передбачає посилення ролі самостійної рефлексивної діяльності здобувачів освіти. Портфоліо комунікативного розвитку, щоденники рефлексії, індивідуальні траєкторії саморозвитку стають інструментами персональної комунікативної еволюції.

Висновки. Отже, інноваційні педагогічні технології принципово змінюють освітню парадигму, перетворюючи здобувача освіти з пасивного отримувача інформації на активного суб'єкта комунікативної діяльності, що особливо важливо на уроках історії.

Інноваційні педагогічні технології є потужним інструментом формування комунікативних компетентностей, які забезпечують перехід від репродуктивних до продуктивних, творчих моделей навчання, створюючи принципово нове комунікативне середовище професійної підготовки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Онищук Л. А. Комунікативна компетентність як складова професійної майстерності педагога. *Педагогічний дискурс*. 2013. Вип. 14. С. 456–461.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. К.: Академія, 2009. 376 с.

3. Гавриляк Л. С. Комунікативна компетентність як складова професійної підготовки сучасного фахівця. *Науковий журнал «ЛОГОС. Мистецтво наукової думки»*. 2019. № 3. С. 70–73.

4. Піддубцева О. І. Критерії добору навчального матеріалу для формування іншомовної професійно орієнтованої компетентності майбутніх агрономів у читанні. *Гуманітарний корпус: [збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії]*. Вінниця, 2019. Вип. 23. Т. 2. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/24453/1/gum_23_tom2_print.pdf#page=104

5. Резунова О. С. Мотивація до навчання як педагогічна умова формування крос-культурної компетентності майбутніх економістів-аграріїв. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2012. Вип. 35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PVSSh_2012_35_50